

Krátký dodatek k jubilejní slavnosti dne 26. září 2020

„Já, sestra Marie Richardis Nováková, Arnoštka Šerychová, Petrina Schreiberová, Brigita Čechová, Gaudentie Parmová, Illumináta Malechová...

obnovuji v přítomnosti svých sester sliby, kterými jsem se před 70 lety zasvětila Bohu v této kongregaci...“

Dne 26. září 2020 obnovily tyto sestry v kapli Svaté Rodiny v Městě Albrechticích za přítomnosti Matky Ancilly, členek generální rady, spolusester, přítomných kněží (místního faráře otce Jana Randy, o. Petra Kříbka, domácích kněží o. Vlastimila Bartoně, o. Jiřího Ondruše a o. Stanislava Zwyrтка, exercitátora otce Antonína Krasuckého a hostů - strahovských premonstrátů – pana opata Daniela, o. Ambrože, o. Gorazda a o. Řehoře) po 70 letech s pokornou vděčností řeholní sliby. Po mši svaté následovalo v refektáři v kruhu sester a kněží občerstvení a blahopřání.

Liturgii předsedal strahovský opat Daniel Janáček. Liturgie se nesla ozvěnou slov papeže Františka: „Děkovat za minulost, s nadšením žít přítomnost a s nadějí hledět do budoucnosti“. Toto téma pan opat více rozvedl v homilii. Zároveň vyjádřil obdiv životu těchto sester, které v mládí formovala padesátá léta 20. století.

Nerozuměly bychom dobře chvále a díkům těchto sester, kdybychom spolu s nimi nepohlédly do životního portrétu Matky Bohumily a způsobu jejího vedení v této těžké době. Ona to byla, kdo svým hrdinným postojem víry, naprostou oddaností Boží vůli, bezmeznou důvěrou ve vedení Boží Prozřetelnosti, předala svým svěřeným sestřím jasné rysy nebojácné a ryzí řeholnice, kterou oceňoval i svět. List „Katolik“ píše v r. 1946 k jejímu životnímu jubileu mimo jiné:

„... Jestliže dnes stojí v čele mohutné řeholní rodiny, čítající více než 1000 milosrdných sester a usměřuje její duchovní a fyzický vývoj v několika desítkách domů ve vnitrozemí i v pohraničí v Čechách, na Moravě i ve Slezsku, v klášteřích, nemocnicích, v sociálních a charitativních ústavech, v celé řadě škol obecných, měšťanských a odborných, je to jistě úkol, který vyžaduje ucelené, vyrovnané a hluboce duchovní osobnosti. V sestře Bohumile se vzácným způsobem zasnoubila vroucí láska k Bohu s neméně vzácnou láskou k vlasti.“

Poválečná léta jsou plna nečekaných zvrátů. Bylo třeba bedlivě rozlišovat. Připomeňme si několik událostí nahodile vyvstávajících v myslích jubilantek: V květnu 1945 nucená rezignace německé generální rady, zvolení prozatímní české generální rady v čele s vikářkou sestrou Bohumilou Langrovou. Dovolení k řádné volbě dá Řím až po splnění podmínek, to je, po založení rakouské kongregace, sloučení severní a jižní provincie kongregace a dokončení způsobu správy albrechtické provincie. Nemocniční revoluční výbor v nemocnici pod Petřínem chce nemocnici zabrat. Ubývá sester. Za války se nepřijímal dorost, po válce odsun tří set německých sester z pohraničí do Rakouska, a tím rušení 12 filiálek se zajišťováním zbylého majetku. Sestry stárnou, filiálky musí nahrazovat úbytek sester civilními zaměstnanci nebo tzv. elévkami, protože často smlouvy zpomalují potřebné přesuny sester, někdy i kvůli zachování morálky ústavů, která po válce poklesla. Žádost státu o otevření škol znamená další úbytek sester ve zdravotnictví. Snaha o zestátnění škol. Nutno vypracovat přijatelné podmínky pro učitelky. V r. 1945 máme 75 filiálek + Nepomucenum v Římě. Za války i po válce není možná výměna přesluhujících sester představených. Albrechtická provincie patřící pod Třebnici (většinou sestry německé národnosti) má předat řízení majetku pražské kongregaci. Je zde 30 filiálek, tedy další starosti.

Konečně po splnění podmínek dává Řím v r. 1946 kongregaci skrze nuncia S. Rittera instrukce k řádným volbám.

Několik předvolebních radostí: Možnost účasti, sice jediných exercicií vedených o. J. E Urbanem. Kongregace také přijala od konce války 36 kandidátek, a v 26 sestřích kanonického noviciátu vidí s. vikářka Bohumila červánky lepších časů.

24. 8. 1946 skrze řádnou volbu nové generální rady přijala kongregace církevně právní zajištění boromejek české národnosti. Generální představenou je zvolena dosavadní sestra vikářka Bohumila Langrová, kterou sestry přijímají s velkou radostí a vděčností. Nové starosti však přibývají. Z různých důvodů se musí rušit některé filiálky. Ve Vyškově je naopak zřízena na velké naléhání moravských občanů první ošetrovatelská filiálka na Moravě. Po představených exerciciích může konečně po mnoha letech dojít k výměně představených jednotlivých filiálek. Jejich poslušnost zasahuje nejen mateřské srdce matky Bohumily, ale roste také obdiv i radost sester. Matka Bohumila navštěvuje Řím a setkává se poprvé od války se sestrami z Nepomucena a z Francie. Proběhlo také jmenování nové provinciální rady v Albrechticích.

V roce 1948, po vítězném únoru, je nutné začít moudře řešit vyostřující se církevně politické vztahy. Ozývají se pokusy o zabránění církevního majetku. První pokusy nevyjdou. Z nemocnice pod Petřínem musí odstoupit několik sester z vedoucích funkcí.

Texty oběžníků a různých promluv pevného postoje Matky Bohumily v krizových situacích mají obrovský vliv na formaci řeholního ducha sester, zvláště dorostu, zároveň povzbuzují, dodávají naději a důvěru v Boží vedení a učí představené i sestry moudře rozlišovat Boží znamení v této těžké době.

Srdcem Matky Bohumily však stále prochází otázka s modlitbou: „Čeho by bylo na úsvitě nového období naší kongregace více třeba, než dobrého, statného dorostu?“ Prosí sestry o modlitbu na tento úmysl při každé příležitosti.

Sestry mají možnost do roku 1950 v oboru zdravotnictví skládat diplomové zkoušky.

Velkou událostí je svěcení nového zvonu v mateřinci. Je pojmenován opět Immaculata.

Matka Bohumila navštěvuje kongregaci sester boromejek v Mikolově, kde žijí sestry polské národnosti a s nimi Třebnici, kde jsou soustředěny sestry německé národnosti a s vděčností přijímá jejich souhlas s předloženými návrhy nové majetkové i vnitřní správy albrechtické provincie.

Vývoj událostí mezi státem a církví se zhoršuje, mimo jiné byl schválen zákon na ochranu republiky a z toho plynoucí např. zákaz tisku, spolků, náboženských slavností, nastává začátek počínajících represivních zásahů vůči duchovním i laikům. Vzpomeňme např. zatčení kardinála Berana. 1. 1. 1949 probíhá zestátnění nemocnic, posléze zestátnění škol, revize pozemkové reformy. Tím jsme ztratily statky, pozemky, hospodářský živý i mrtvý majetek. V roce 1949 máme 49 kandidátek.

Rok 1950 otvírá Milostivé léto. Papež Pius XII. vyhláší 1. 11. 1950 dogma o Nanebevzetí Panny Marie. Církev prožívá dobu velké radosti a velkých milostí, ke kterým se připojuje s nadšením i naše kongregace. V dubnu tohoto roku v tzv. Akci K jsou vyvezeni řeholníci ze svých klášterů, pro nás to znamená ztrátu našich zpovědníků. Na pozvání Státního úřadu pro věci církevní probíhá zdánlivě hladká schůze s představitelkami řeholí o vzájemné spolupráci. Zaniká filiálka Božského srdce v Českých Budějovicích. Postupně nastupuje likvidace domů administrativním způsobem. 28. 8. 1950 dostala Matka Bohumila seznam těchto objektů. V druhé etapě se rušily domovy mládeže. Ztratily jsme 18 domů, sestry se stěhují do soustředovacích domů v Albrechticích a Vidnavě. 12 čekatelek raději odešlo kvůli nastalým poměrům z ošetrovatelské školy do vyškovské nemocnice jako ošetrovatelky.

V nemocnici pod Petřínem smějí zůstat jen sestry pracující u nemocných. Členky generální rady se proto stěhují z mateřince do jiných domů, novicky z kanonického noviciátu zkracují výuku a nastupují na oddělení.

V říjnu roku 1950 dostala kongregace tiskopisy, kde měla vyplnit přesný seznam sester profesek, novicек a čekatelek. Z tohoto důvodu prosí 10 novicек řádného noviciátu o složení slibů (i biskup Hlouch upozornil představené na vážnost situace řeholního dorostu bez závazku). Je jim vyhověno ke dni 28. 9, v den slavnosti sv. Václava. Dalších 28 novicек po žádosti o dispens skládá první sliby 1. 11. 1950, v den vyhlášení dogmatu o Nanebevzetí Panny Marie. V tento den už není v kongregaci žádná novicka. Tím byl uzavřen růst kongregace, poněvadž bylo zakázáno přijímání dorostu. Takto byla vyslyšena modlitba Matky Bohumily o růst kongregace.

Její hrdinství však pokračovalo. Rozlišila v této zároveň i předkoncilní době, že Boží Prozřetelnost ukazuje na růst dovnitř. A sestry ji neklamaly. Se složenou přísežnou hymnickou písní „Řeholní prapor“ neochvějně pokračovaly přes stále sílící útisk v hrdinském apoštolátu věrnosti přijatým ideálům. Jejich životy zasazené do této těžké doby, „za kterou máme být vděčny“, jak říkávala Matka Bohumila, potom po mnoho let v tichosti připravovaly půdu pro pokoncilní setbu nových povolání. Zvláště zůstávala obdivuhodná jejich vzájemná sesterská láska.

Ještě je třeba dodat, že z koncentračních středisek kongregace jsou vybrány mladé sestry a přesunuty do budování ÚSP v Plavči u Znojma. Staré sestry z Prahy Smíchova jsou přesunuty do Vidnavy.

Takto bylo zakončeno koncentrování našich sester v r. 1950.

Těmito několika - možná časově neuspořádanými - vzpomínkami zbylých šesti jubileantek, bývalých mateřinských novicек, můžeme ještě na krátký čas zahlédnout v jejich očích oheň nadšení, kterým odpovídaly svým „přísežným ano“ na potřeby doby a čerpaly sílu k hrdinné formaci ze života svatě žijících spolusester. Kéž se nám podaří vše dobře odposlouchat.

SM. Joannes Sedláčková